

naukowymi i wynikami badań. Jak wynika z treści przedstawionej w niniejszej pracy, nie jest prostym zbudowanie specyficznej koncepcji wychowania, jaką jest pedagogika sportu, zwłaszcza w odniesieniu do zmieniającego się społeczeństwa. Należy tu bowiem stworzyć solidne podstawy teoretyczne, budowane na doświadczeniu praktycznym, zawodowym ludzi sportu, jak też nowe prawdy dotyczące prowadzenia działań na rzecz pełnego rozwoju osobowego. Wychowanie przez sport i w sporcie nie jest jednak wizją wychowania osamotnioną, ale znajduje wśród innych koncepcji wychowania i bliskich jej dyscyplin naukowych treści i zasady i prawa, które można tu wykorzystać jako sprawdzone i powszechnie uznane i przyjęte. Najważniejszym postulatem pedagogiki sportu w perspektywie uzyskiwanego dobra społecznego jest kształtowanie świadomości wartości i godności każdego człowieka. Konkretnie realizowanie programu wychowawczego, którego celem jest rozwijanie człowieka we wszystkich jego wymiarach, wydaje się najistotniejszym zadaniem stawianym koncepcji wychowania przez sport i w sporcie. Stąd potrzeba ciągłego uświadamiania wszystkich osób odpowiedzialnych za jakość szkolenia sportowego, że człowiek w sporcie w swym wymiarze duchowym, fizycznym i psychicznym jest bezsprzecznie najwyższą wartością.

BIBLIOGRAFIA

1. CichońW., *Aksjologiczne podstawy teorii wychowania*, Kraków 1980.
2. *Encyklopedia pedagogiczna*, PWN, Warszawa 1993.
3. Hejnicka-BezwińskaT., *W poszukiwaniu tożsamości pedagogiki*, Bydgoszcz 1989. *Kierunki i treści ogólnego kształcenia człowieka*, B. Suchodolski, I. Wojnar(red.), PWN, Warszawa, Kraków, 1990.
4. MatyjasB., RatajekZ., TrafiałekE., *Orientacje i kierunki w pedagogice współczesnej*, „Wszechnica Świętokrzyska”, Kielce 1997.
5. *Między wolnością a przymusem*, (red.) J. Grochulska i in., WSP, Kraków 1995.
6. OkońW., *Słownik pedagogiczny*, Warszawa 1992.
7. PawłuckiA., *Rozważania o wychowaniu*, AWF Gdańsk, 1994.
8. *Pedagogika ogólna*, (red.) T. Hejnicka-Bezwińska, Bydgoszcz 1995.
9. *Pedagogika ogólna i jej subdyscypliny*, (red.) L. Turowski, Warszawa 1999.
10. *Sport i kultura*, (red.) Z. Krawczyk, PWN, Warszawa 1981.
11. SiwińskiW., *Pedagogika kultury fizycznej w zarysie*, PWN, Warszawa-Poznań 1992.
12. *Teoretyczne podstawy pedagogiki*, S. Palka (red.), WUJ, Kraków 1987
13. TchórzewskiA., *Z problematyki metodologicznej teorii wychowania*, Bydgoszcz 1992.

Бацуровська І. В.

*Миколаївський національний аграрний університет
(Миколаїв, Україна)*

Баранова О.В.

*Миколаївський національний аграрний університет
(Миколаїв, Україна)*

ДИДАКТИЧНІ АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ СУЧАСНОГО ІНЖЕНЕРА АГРАРНОЇ ГАЛУЗІ

За останні десятиліття аграрний сектор в Україні пройшов значні зміни, що вимагають сучасного інженера аграрної галузі бути добре підготовленим і адаптованим до сучасних вимог. Дидактичні аспекти підготовки таких фахівців стали особливо актуальними, оскільки інженери аграрної галузі відіграють важливу роль у забезпеченні продовольчої безпеки, розвитку сільського господарства та сталому використанні природних ресурсів (Подлесний, 2019).

Інтеграція сучасних технологій у навчальний процес: Однією з основних дидактичних задач є забезпечення студентів доступом до сучасних аграрних технологій. Інженери аграрної галузі повинні бути здатними працювати з сільськогосподарською технікою, сучасними системами зрошення та іншими інноваційними рішеннями. Університети повинні впроваджувати в навчальну програму практикумів та лабораторних робіт, які допоможуть студентам засвоїти ці технології.

Підготовка до роботи з великими обсягами даних: Сучасне сільське господарство все більше використовує дані для прийняття рішень. Інженери аграрної галузі повинні бути здатними аналізувати великі обсяги даних, використовуючи сучасні інструменти аналітики. Навчання статистиці, аналізу даних та використання спеціалізованих програмних засобів може бути важливою частиною підготовки інженера аграрної галузі.

Збалансований підхід до знань: Окрім технічних навичок, інженери аграрної галузі повинні мати глибоке розуміння аграрних процесів, включаючи агрономію, зоотехніку та екологію. Дидактика повинна забезпечувати збалансований підхід до цих галузей знань, щоб інженери були готові до комплексних завдань в аграрному секторі.

Підготовка до сталого сільського господарства: Сьогодні сталість та екологічність виробництва стали ключовими питаннями в сільському господарстві. Інженери аграрної галузі повинні бути підготовлені до впровадження сталих практик у господарюванні, включаючи використання ефективних методів водо-, енергозбереження та органічного виробництва.

Практична підготовка та стажування: Важливою частиною навчального процесу є практична підготовка, в яку включаються стажування на сільськогосподарських підприємствах та підприємствах, які виробляють сільськогосподарську техніку. Це допоможе студентам отримати практичний досвід та підтвердити їхні навички.

У підсумку, дидактичні аспекти підготовки сучасного інженера аграрної галузі повинні бути орієнтовані на сучасні вимоги та враховувати комплексність завдань, з якими стикаються фахівці в цій галузі. Правильно підготовлені інженери аграрної галузі можуть сприяти розвитку сталого сільського господарства та забезпеченню продовольчої безпеки нації, що стає особливо актуальним у світлі світових викликів, таких як зміна клімату та наростаюча глобальна потреба у продовольчих ресурсах.

Дидактичні аспекти підготовки сучасного інженера аграрної галузі повинні відображати інтегрований підхід до навчання, розвивати критичне мислення, сприяти розвитку практичних навичок та здатності до самонавчання. Особливу увагу слід приділяти підготовці студентів до вирішення реальних завдань, з якими вони стикатимуться в професійній діяльності (Олійник, 2020).

Для досягнення успіху в аграрній галузі, інженери повинні бути готові до постійного оновлення своїх знань та навичок, оскільки цей сектор швидко розвивається. Також важливо надавати підтримку науковим дослідженням та інноваціям, щоб інженери могли впроваджувати нові ідеї та технології у практику.

Загальноосвітні установи, технічні виші, аграрні університети та інші навчальні заклади повинні працювати над покращенням підготовки інженерів аграрної галузі, сприяючи їхньому успішному вступу в професійну діяльність та розвитку аграрного сектору (Олійник, Самойленко, Бацуровська, Доценко, 2021).

По суті, підготовка сучасного інженера аграрної галузі повинна бути гнучкою та зорієнтованою на індивідуальні потреби студентів. Це означає, що навчання повинно враховувати їхні інтереси, сильні сторони та кар'єрні амбіції. Важливо також створити можливості для студентів для саморозвитку та вибору спеціалізацій, які найкраще відповідають їхнім метам.

Оскільки сільське господарство та аграрна інженерія взаємодіють з різними галузями, такими як економіка, екологія, біологія, технології, важливо створити програми, які сприяють інтеграції цих дисциплін. Інженери аграрної галузі повинні розуміти всі аспекти своєї роботи, включаючи вплив на навколишнє середовище та економічні питання (Блахій, 2018).

Інженери аграрної галузі повинні бути здатними ефективно спілкуватися з іншими фахівцями, фермерами, державними органами та громадськістю. Навчання комунікативним навичкам, включаючи публічні виступи, написання звітів та спілкування з громадськістю, є важливим аспектом підготовки інженера.

Поряд з впровадженням сучасних технологій та підходів, важливо пам'ятати про збереження традиційних знань та методів, які можуть бути цінними для сталого розвитку сільського господарства та збереження біорізноманіття.

Підсумовуючи, підготовка сучасного інженера аграрної галузі вимагає комплексного підходу, який поєднує технічні навички, знання аграрних процесів, сталого виробництва, комунікаційні та міждисциплінарні навички. Тільки такі дидактичні аспекти допоможуть інженерам аграрної галузі успішно вирішувати сучасні виклики у сільському господарстві та сприяти його сталому розвитку.

Серед інших аспектів дидактики, стосовно підготовки інженерів аграрної галузі, можна виділити наступні:

–**Інтернаціоналізація освіти:** Сучасні інженери аграрної галузі повинні бути готові працювати в міжнародному середовищі, співпрацювати з колегами з інших країн та використовувати міжнародний досвід. Тому важливо включати в навчальні програми можливості для студентської обміну, міжнародних стажувань та співпраці з університетами за кордоном.

–**Підтримка підприємницькості та інновацій:** Інженери аграрної галузі можуть грати ключову роль у впровадженні інновацій та розвитку аграрного бізнесу. Для цього, важливо створити умови для розвитку підприємницького мислення серед студентів та сприяти їхнім інноваційним ідеям. Підтримка стартапів у сільському господарстві та агротехнологіях може стати важливою складовою навчання.

–**Спеціалізовані курси та додаткові кваліфікації:** Сучасний інженер аграрної галузі повинен бути готовий до роботи в різних сферах, включаючи рослинництво, тваринництво, агроекологію, агробізнес, інформаційні технології та інше. Отже, навчальні заклади повинні надавати можливість студентам вибирати спеціалізації та отримувати додаткові кваліфікації, щоб вони могли здійснювати кар'єру в обраній галузі (Подліняєва, 2013).

–**Оцінка та постійна перевірка знань:** Важливо постійно оцінювати та перевіряти знання студентів, щоб переконатися, що вони відповідають сучасним стандартам та вимогам. Постійна зворотна зв'язок та коригування програми навчання є важливими для підтримки якості освіти в аграрній галузі.

–Усі ці аспекти разом створюють основу для ефективної підготовки сучасного інженера аграрної галузі. Враховуючи складні виклики, з якими стикається аграрний сектор, дидактичні методи повинні бути орієнтовані на розвиток компетентних, креативних та відповідальних фахівців, які готові до вирішення проблем і досягнення сталого розвитку в цій важливій галузі (Бацуровська, 2023).

Висновок. Підготовка сучасного інженера аграрної галузі є надзвичайно важливою, оскільки вони грають ключову роль у забезпеченні продовольчої безпеки, сталому розвитку сільського господарства та збереженні природних ресурсів. Дидактичні аспекти цієї підготовки вимагають комплексного підходу, який враховує сучасні вимоги та виклики. А саме, інтеграція сучасних технологій та навчання практичним навичкам, підготовка до роботи з великими обсягами даних та аналізу даних, збалансований підхід до знань, включаючи технічні та аграрні науки. Ці аспекти допомагають створити інженерів аграрної галузі, які є готовими до викликів сучасності та здатними до розвитку та впровадження інновацій в аграрний сектор. Важливо наголосити, що підготовка інженера аграрної галузі є постійним процесом, оскільки галузь постійно розвивається. Для досягнення успіху, навчальні заклади повинні постійно адаптувати свої програми та методи навчання до змінних умов і потреб сільського господарства. В результаті, якісно підготовлені інженери аграрної галузі грають важливу роль у забезпеченні сталого розвитку аграрного сектору та вирішенні глобальних викликів, пов'язаних із продовольчою безпекою та сталістю

середовища. Вони є важливим ланком у ланцюжку виробництва їжі та впровадженні інновацій, що допомагають справлятися зі складними проблемами сучасного світу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Подліняєва, О. (2013). Дидактичні аспекти використання ІКТ у професійній діяльності вчителів суспільно-гуманітарних дисциплін. Освітній вимір. 38. 247-252. DOI: 10.31812/educdim.v38i0.3220.
2. Podliesnyii, S. & Yerfort, Yu & Stadnik, A.. (2019). Дидактичні та акмеологічні аспекти роботи з талановитими студентами в рамках олімпіадного руху з теоретичної механіки. HERALD of the Donbass State Engineering Academy. 171-180. DOI: 10.37142/1993-8222/2019-2(46)171.
3. Бацуровська, І. (2023). Формування професійних компетентностей під час вивчення фізики у бакалаврів електроенергетичних спеціальностей в умовах дистанційного навчання. Наукові інновації та передові технології. DOI: 10.52058/2786-5274-2023-5(19)-445-451.
4. Олійник, В. & Самойленко, О. & Бацуровська, І. & Доценко, Н. (2021). Інформаційно-освітнє середовище навчання загальнотехнічних дисциплін бакалаврів електричної інженерії. Information Technologies and Learning Tools. 83. DOI: 259-273. 10.33407/itlt.v83i3.4373.
5. Vlahuyi, O. (2018). Формування здоров'язберігаючої компетентності у майбутнього інженера-технолога харчової галузі.
6. Oliinyuk, N. (2020). Критерії, показники та рівні сформованості професійної підготовки майбутніх фахівців аграрної галузі на засадах праксеологічного підходу. Педагогічний дискурс. DOI: 10.31475/ped.dys.2020.28.08.

Богданець-Білоskalенко Н. І.

*Інститут педагогіки НАПН України
(Київ, Україна)*

ЛІНГВОДИДАКТИЧНІ ЗАСАДИ НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ УЧНІВ 5-6 КЛАСІВ З НАВЧАННЯМ МОВАМИ НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНШИН В КОНТЕКСТІ ЗАВДАНЬ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

З-поміж десяти компетентностей Нової української школи важливе місце посідає спілкування державною і рідною (у разі відмінності) мовами, що спирається на вміння усно і письмово висловлювати й тлумачити поняття, думки, почуття, факти та погляди (через слухання, говоріння, читання, письмо, застосування мультимедійних засобів), на здатності реагувати мовними засобами на повний спектр соціальних і культурних явищ (у навчанні, на роботі, вдома, у вільний час) та на усвідомленні ролі ефективного спілкування.

Учні, що навчаються в класах з навчанням мовами національних меншин, мають опанувати дві мови – державну і рідну. У такому випадку особлива увага зосереджена на вивченні української мови. Володіння державною мовою є одним з найважливіших обов'язків кожного громадянина України, запорукою його успішної соціалізації та максимальної особистісної реалізації в різних сферах людської діяльності.

Особливості вивчення української мови у класах з мовами навчання національних меншин у центрі уваги науковців. Так, М. Пентиліук [2]. виокремлює чинники, які необхідно враховувати при побудові системи навчання української мови як державної. З-поміж них:

- ✓ функціональне навантаження двомовності;
- ✓ характер диференціації і взаємодії соціолінгвістичних систем у різних сферах і ситуаціях мовлення;
- ✓ виявлення масштабів поширення двомовності;
- ✓ ступінь двомовності.